

ИЗВЕШТАЈ РАДА ЗАВИЧАЈНОГ МУЗЕЈА „ПАРАЋИН“

за 2021. годину

ЗАВИЧАЈНИ МУЗЕЈ

Број _____ 163/1
04.02 2022 год
ПАРАЋИН

1. ДЕЛАТНОСТ ЗАВИЧАЈНОГ МУЗЕЈА „ПАРАЋИН“

а) основна делатност, функције, циљеви

Завичајни музеј „Параћин“ основан је одлуком Скупштине општине Параћин 1990. године (до тада је радио као збирка) као Установа културе, са задатком да прикупља, научно обрађује, штити, чува, излаже и публикује покретна културно историјска добра на територији општине Параћин.

Главна делатност Завичајног музеја је:

91.02 - делатност музеја, галерија и збирки

б) правни основ функционисања

Завичајни музеј функционише на основу Закона о култури (Сл. гласник Републике Србије број 72/2009, 13/2016, 30/2016 и 6/2020) и Закона о културним добрима (“Службени гласник РС“ 71/94, 52/2011 и 99/2011).

в) специфичности битне за функционисање

У Музеју постоји **археолошко, историјско и етнолошко одељење** и конзерваторска радионица. У Музеју ради **шест извршиоца са високом стручном спремом** и то: директор етнолог, два кустоса археолога, кустос документариста и два млађа сарадника са високом стручном спремом без положеног стручног испита. Један кустос археолог покрива праисторијску и природњачку збирку, други кустос археолог покрива античку, средњевековну и нумизматичку збирку као и историјско и етнографско одељење и библиотеку, а два млађа сарадника покривају педагошко-маркетиншку делатност. Кустос документариста организује, координира и одговоран је за обављање најсложенијих стручних послова у оквиру вођења документације, односно регистара, досијеа предмета од изузетног, великог значаја и дигитализације.

У оквиру Музеја постоји **стална археолошка, палеонтолошка и етнолошка поставка**, као и изложбени простор у коме презентујемо свој рад кроз **тематске изложбе**.

Сам Музеј је смештен у једној од првих спратних зграда направљеној средином XIX века у Параћину, која је 1984. стављена под заштиту, односно проглашена спомеником културе и дата Музеју на коришћење.

2. АКТИВНОСТИ У ПЛАНИРАНОМ ПЕРИОДУ

а) стална активност

Одељење за праисторијску археологију вршило је обилазак старих и евидентирање нових археолошких локалитета у циљу непрестане контроле ради предузимања потребних превентивних мера заштите уз израду пратеће музејске и теренске документације. Настављено је са сталним праћењем стања археолошке грађе, а такође и рад на њеној заштити и анимацији.

Настављена је обрада евидентираних археолошких локалитета на територији СО Параћин. Обрада је подразумевала обилазак, фотографисање и одређивање граница археолошких локалитета. Крајњи резултат овог рада је израда археолошке мапе општине Параћин.

Ове године настављен је пројекат „Археолошка радионица“ који је подразумевао систематско истраживање археолошке баштине на територији Општине Параћин.

Вршена су археолошка истраживања неолитског локалитета Турска чесма – Слатина у Дреновцу.

Одељење за античку и средњовековну археологију Одељење за античку и средњовековну археологију поред редовних активности на пољу обраде музејског материјала, на пољу заштите покретних културних добара, посебну пажњу је посветило обради нумизматичких фондова и збирке средњовековног оружја. Ово одељење наставља са снимањем средњовековног материјала како би била комплетирана музејска фото документација.

За откуп музеалија претходне године опредељено је 150.000,00 динара на позицији 515 у Финансијском плану. Сваке године вршимо откуп музеалија јер смо ми по закону надлежна установа за заштиту покретних културних добара и као таква имамо право прече куповине у случају да физичко или правно лице жели да прода артефакт који представља културно добро. Поред археолошких ископавања и поклона, ово је примарни начин помоћу којег обогаћујемо музејски фонд и збирке. Обогаћене су археолошка, етнологска збирка и збирка привредне историје и стакла.

Ове године средствима добијеним на конкурс Министарства културе и информисања, компаније Моравацем и општине Параћин започет је велики и значајан пројекат „Археолошки парк – Средњовековни Петрус“, односно систематска археолошка истраживања локалитета Петрус у Забрезу. У питању је наставак истраживања од пре десетак година средњовековних локалитета у долини реке Црнице. Коначан циљ је ископавање, рестаурација и презентовање јавности утврђења Петрус са околним црквама и манастирима из XIX и XIV века.

Одељење за историју радило је на фондовима војно-политичке, друштвене и привредне историје. Посебну пажњу посветили смо попуњавању фондова спорта, политике и привредне историје, а нарочито фонда – личности значајних за историју Параћина, а који су рођени или су живели у овом крају.

Одељење за етнологију поред редовних послова на систематском обogaћивању фондова збирки, средствима добијеним на конкурс Министарства културе и информисања извршена је конзервација 13 одевних предмета из етнолошке збирке Завичајног музеја Параћин.

Средствима добијеним на конкурс за дигитализацију Министарства културе и информисања спроведен пројекат под називом „Ревитализуј и оживи стакларство“ – Дигитални музеј Стакла Српске фабрике стакла као допринос прослави УН међународне године стакларства. Овај пројекат ће јавности бити презентован током 2022. године.

У свим одељењима наше установе започета је детаљна ревизија фондова, допуна постојеће документације и наставак започете дигитализације грађе у складу са одлукама Министарства културе и информисања.

Завичајни музеј у Параћину се пре шест година прикључио манифестацији „Музеји за десет“ поводом прославе ноћи музеја, са неколико радионица и изложби. Током претходне године ова манифестација је одржана шести пут са неколико изложби, радионица и предавања.

У току претходне године организована је четврта по реду манифестацију „Бранкови дани“ у Доњој Мутници, посвећена Бранку Крсмановићу.

Заједно са Институтом за креативно предузетништво и иновације спровели смо пројекат „Подстицање креативног предузетништва у Поморављу“. Пројекат је финансирала Амбасада Сједињених Америчких држава у Београду. Организована је лабораторија креативног предузетништва и предавања и радионице у Завичајном музеју Параћин. У склопу пројекта објављена је публикација под називом „Креативно предузетништво и културно наслеђе“. Публикација и резултати пројекта су презентовани у још неколико градова Поморавља. У плану је наставак презентације и у другим деловима Србије. Овај пројекат је ушао у финале награде Унеска за креативну економију.

У претходном периоду радили смо интензивно на привлачењу већег броја посетилаца. Завичајни музеј „Параћин“ је био јако активан и у медијима и на друштвеним мрежама. Завичајни музеј „Параћин“ је прилагодио време рада, тако да је сада доступнији грађанима. Ново радно време је од 8 до 20 часова, суботом од 10 до 15 часова, док је галерија у Новом културном центру била отворена у периоду 9 – 21 час у периоду док смо имали изложбе у овом простору.

Догађаји које је у претходној години организовао Завичајно музеј „Параћин“:

ПРОГРАМСКА АКТИВНОСТ: Унапређење система очувања и представљања културно-историјског наслеђа

ЦИЉ: Унапређење презентације културног наслеђа

ИНДИКАТОР: Број реализованих програма који промовишу локално културно наслеђе у односу на број планираних програма. Циљана вредност индикатора за 2021. Годину је 15 реализованих програма.

1. Изложба „Привреда Параћина – од млина до индустрије, сећање на оптимистичну будућност“ у новој згради Културног центра
2. Манифестација „Музеји за 10“
3. Изложба „Традиционални мурални Африке“ у галерији на спрату Музеја;
4. Изложба фотографија „Братство“ на платоу испред Библиотеке
5. Радионица „Мали археолози“
6. Радионица ткања „Преплетаји“
7. Радионица „Керамичка радионица за децу“
8. Радионица „Оживи стаклену носталгију“
9. Радионица „Археоејминг и дигиталне технологије у очувању културног наслеђа“
10. Предавање Марка Алексића „Нова сазнања о раносредњовековној историји Срба“
11. Трибина Дејана Ристића „Историја између мита и чињеница“
12. Ноћ Музеја
13. Лабораторија креативног предузетништва „Подстицање креативног предузетништва у Поморављу“
14. Радионица „Осликавање и редизајн стакла“
15. Радионица „Flower design“
16. Радионица „Декупаж“
17. Радионица „Редизајн текстила“
18. Изложба „Метаморфоза метаморфозе Новака Новаковића“ у галерији Новог културног центра;
19. Изложба „Јасеновац. Логор смрти. Земља живих.“ у галерији на спрату Музеја;
20. Манифестација „Бранкови дани“ у Доњој Мутници
21. Изложба „Спортски дух Параћина“ у Доњој Мутници
22. Изложба „100 година сећања... Први светски рат“ у Буљану
23. Скуп Српског археолошког друштва
24. Трибина „Јасеновац – историја сећања“

Током претходне године Завичајни музеј је успео да реализује више од планираних 15 програма популаризације културно-историјског наслеђа на нивоу локалне заједнице.

б) Посебни пројекти и програми:

1. Археолошка радионица - која је подразумевао систематско истраживање археолошке баштине на територији Општине Параћин. Вршена су ископавања и конзервација локалитета Турска чесма – Слатина у Дреновцу. У Дреновцу је вршена конзервација и рестаурација локалитета и посуда и припрема локалитета за посетиоце.
2. Креативно предузетништво Србије - У оквиру Лабораторије креативног предузетништва одржано је неколико радионица и предавања на територији Поморавља у организацији Завичајног музеја „Параћин“ и Института за креативно предузетништво и иновације. Овај пројекат је финансирала Амбасада Сједињених Америчких Држава у Београду.
3. Скуп Српског археолошког друштва - Одржан је скуп и годишња скупштина у Параћину. Одржано је више презентација као и годишња скупштина друштва. Овогодишњи организатор је био Завичајни музеј у Параћину.

Реализовано је неколико пројеката који се финансирају из средстава Министарства културе и информисања:

1. „Археолошки парк- Средњовековни Петрус“- 700.000,00 динара је опредељено за реализацију археолошких истраживања локалитета Петрус. Поред Министарства културе и информисања пројекат је финансирала Општина Параћин као и компанија Моравацем.
2. „Пројекат реконструкције, адаптације и доградње зграде Завичајног музеја „Параћин“- 1.000.000,00 динара
3. „Конзервација одевних предмета из Етнолошке збирке Завичајног музеја „Параћин“- 450.000,00 динара
4. „Ревитализуј и оживи стакларство“ Дигитални музеј Стакла Српске фабрике стакла као допринос прослави УН међународне године стакларства- 1.000.000,00 динара

в) инвестициона активност

1. Поправка постојећих ормара за библиотечку грађу
2. Одржавање инсталација

3. Набавка сијалица, неонских лампи, стартера, замена штек дозни, набавка продужних каблова и др.
4. Поправка и одржавање рачунара
5. Поправке рачунских машина, електричних апарата
6. Сервисирање и одржавање клима уређаја
7. Откуп музејских експоната и предмета

3. ОЦЕНА УСПЕШНОСТИ РАДА

Планирани програм конципиран је врло реално и представља добру основу за дугорочан и континуирани рад како на пољу регистрација покретних и непокретних културно-историјских добара и њихову заштиту, тако је и добра основа за научно истраживачку делатност.

Мерљиви резултати рада наше установе су **едукација** пре свега ученика основних и средњих школа путем изложбене делатности и других видова презентације културних добара, а такође и путем стручних консултација, првенствено са ученицима и студентима око израде семинарских и дипломских радова.

Археолошка ископавања у којима учествује наш музеј су материјал за израду магистарских, дипломских и семинарских радова како на нивоу средњешколског тако на нивоу високошколског образовања. Такође, практично искуство које стичу студенти кроз рад у летњем археолошком кампу врло је битно за њихов будући самосталан рад у струци. Кроз књигу утисака ослушкујемо критике и жеље корисника наших услуга и оне су нам путоказ у раду.

4. ПРОБЛЕМИ У РАДУ И ПРЕДЛОЗИ ЗА ЊИХОВО РЕШАВАЊЕ

Тешкоће које прате рад наше Установе углавном се рефлектују кроз два основна проблема а то је: **недостатак простора**, како радног тако и простора за смештај музеалија-депоа и **недостатак стручног кадра**.

Решење проблема недостатка простора је покренуто и делимично решено. Преселили смо пословни простор у нову зграду депоа, а спрат старе зграде смо проширили и претворили у изложбени простор. С обзиром на то да материјал а и потреба излагања повремених поставки превазилазе и нови простор, покренуто је питање проширења зграде, урађено је идејно решење, у наредним годинама је планиран почетак реализације овог пројекта. Током претходне године средствима добијеним на конкурс Министарства културе и информисања урадили смо идејни пројекат адаптације зграде Завичајног музеја Парафин. Како један део дворишта није више у власништву општине него је реституцијом враћен старим власницима нисмо у могућности да спроведемо цео планирани пројекат доградње Музеја, већ ћемо пројектом дефинисати стару зграду. Потребно је овај простор вратити у

власништво у наредном периоду како би могли на адекватан начин да наставимо да обављамо своју делатност.

Проблем у раду нашег музеја представља недовољан број запослених, првенствено стручних кадрова који би омогућио лакше сналажење и спровођење радних активности музеја. Повременим ангажовањем стручних кадрова на пројектима смо донекле решили овај проблем, али потребно је интензивно радити на трајном решењу овог проблема. Тренутни број запослених у Музеју је испод минимума неопходног за нормалан рад.

Завичајни музеј „Параћин“

с.р.

Директор Бранислав Стојановић